Vlaams Parlement

vergadering **C157**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 11 maart 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de verwijzing naar de hulpverlening bij nieuwsberichten en programma's over gewelddelicten
– 1665 (2019-2020) 3

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de mediaverslaggeving over het coronavirus
– 1676 (2019-2020)
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de verantwoordelijkheid van de media inzake communicatie over het coronavirus
– 1739 (2019-2020) 6

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de projectsubsidies aan vrijwilligersorganisaties in het kader van het bovenlokaal jeugdwerk met kinderen en jongeren met een beperking
– 1742 (2019-2020) 12

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de verwijzing naar de hulpverlening bij nieuwsberichten en programma's over gewelddelicten – 1665 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Manuela Van Werde

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De afgelopen weken hebben we op Canvas de driedelige documentaire 'Als je eens wist' kunnen zien. Daarin getuigden verschillende mensen over de mishandeling en het misbruik dat zij als kind ervaren hebben en welke sporen dat nalaat in hun verdere leven. Na afloop van elke aflevering werd expliciet verwezen naar hulpverlening en hulplijnen.

In dezelfde periode steeg het aantal oproepen bij het meldpunt 1712, het meldpunt voor iedereen met vragen over misbruik en geweld, aanzienlijk. Zo verdubbelde het gemiddeld aantal oproepen per dag bijna van 17 naar 31. In vergelijking met dezelfde periode vorig jaar ontving 1712 maar liefst 76 procent meer oproepen. Ook Tele-Onthaal kreeg opvallend meer oproepen en ook bij de vertrouwenscentra kindermishandeling rapporteert men meer meldingen, soms meer dan een kwart extra.

Na een reeks verontrustende getuigenissen over seksueel misbruik in de sportwereld richtte het Vlaams Parlement eind oktober 2017 een bijzondere commissie op die zich boog over de problematiek. Initieel enkel binnen de sportsector, maar na getuigenissen in de cultuursector werd de werking uitgebreid naar andere beleidsdomeinen. Bij het afsluiten van haar werkzaamheden in juni 2018 formuleerde die commissie een pakket maatregelen die grensoverschrijdend gedrag moeten voorkomen. De maatregelen vormden het voorwerp van een voorstel van resolutie en twee voorstellen van decreet, die nadien door het parlement werden goedgekeurd.

Het voorstel van resolutie vroeg onder meer om "in samenspraak met relevante actoren te onderzoeken of nieuws- en informatieberichtgeving over geweld op kinderen en jongeren en over misbruik van hen, of zelfs fictie waarin geweld ten aanzien van jongeren voorkomt, het voorwerp kunnen uitmaken van mediarichtlijnen over de vermelding van de hulplijn 1712, naar het voorbeeld van de richtlijnen over berichtgeving rond zelfdoding (1813)". In het Vlaams regeerakkoord werd dit overgenomen. Daar staat onder meer dit te lezen: "Zoals reeds bij alle nieuwsberichten rond zelfmoord gebeurt, zullen de media ook bij andere geweldsdelicten steeds verwijzen naar de betrokken hulpverlening (1712, Family Justice Centers, Zorgcentra na Seksueel Geweld, …)."

Naar aanleiding hiervan uitte de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) een aantal bedenkingen en bekommernissen. Desalniettemin blijkt dat de vermelding van hulpverlening en hulplijnen in de marge van gerelateerde programma's wel degelijk effect kan genereren en dat er nog altijd heel veel mensen zijn die nood hebben aan hulp of op zijn minst een luisterend oor.

Minister, hebt u ondertussen nog overleg gehad met de VVJ over wat in het regeerakkoord staat over het verwijzen naar de betrokken hulpverlening bij nieuwsberichten over geweldsdelicten? Zo ja, wat waren de conclusies? Welke maatregelen vloeien daaruit voort? Zo neen, hoe zult u hiermee verdergaan?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mevrouw Schryvers, ik heb hierover inderdaad contact gehad met de VVJ en de Raad voor de Journalistiek. Zij tonen heel veel begrip voor

de vraag, maar zijn geen voorstander van een veralgemeende verplichting van overheidswege van de vermelding van hulplijnen bij elke berichtgeving over gewelddelicten, en dit voornamelijk om de sterkte van de huidige doorverwijzingen te kunnen behouden. Het is effectief zo dat er inzake zelfdoding verwezen wordt naar het noodnummer 1813. Dit is geïnspireerd op de realiteit, aangetoond door studies, dat er bij zelfdoding een reëel gevaar bestaat voor copycatgedrag. Daarom staat de consequente vermelding ingeschreven in de deontologische regels voor de journalistiek.

Bij 1712 is er een andere realiteit. Bij bepaalde berichtgeving is de doorverwijzing naar de hulpverlening zeer relevant, maar men wil geval per geval kunnen bekijken wat de realiteit en wat het nut is. Een berichtgeving over een assisenprocedure is iets anders dan een berichtgeving over partnergeweld of geweld binnen het gezin, om maar een voorbeeld te geven. Om die redenen wensen zij geen veralgemeende verplichting van overheidswege.

Uiteraard zal ik als minister van Media de journalistieke autonomie en de persvrijheid ten volle respecteren, maar ik zal het gesprek met de VVJ en de Raad voor de Journalistiek verder aangaan om hulpverlening ook via de verschillende communicatiekanalen een belangrijke plaats te geven. De VVJ verwijst ook naar haar eigen communicatiekanalen waarin ze hieraan aandacht besteedt.

Ik wil ook in het kader van de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT over deze thematiek in gesprek gaan. De VRT speelt volgens mij op dat gebied al een voortrekkersrol en moet die in de toekomst ook blijven spelen. Ik kan u zeggen dat we deze week heel intensief bezig zijn met de voorbereiding en bespreking van die beheersovereenkomst met de kabinetten, de administratie en de mensen bij de VRT, en dit thema zal daarbij zeker ook aan bod komen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister.

Ik heb er vanzelfsprekend begrip voor dat het een evenwichtsoefening is, en dat we goed moeten zien of de vraag die we stellen in direct verband staat met de doelstelling die we beogen. Er zijn natuurlijk heel veel verschillende hulpinstanties en hulplijnen, en is het niet mogelijk om naar allemaal te verwijzen. Dat begrijp ik ook. Aan de andere kant zien en voelen we toch allemaal dat er nood aan is, niet alleen recent in het kader van de documentaire waar de hulpverlening inderdaad wel werd vermeld, maar ook in de #MeToo-commissie in de vorige legislatuur en in de legislatuur daarvoor met de resolutie naar aanleiding van het historisch misbruik. Het is belangrijk dat we het gesprek gaande houden.

Voor ons staat het centraal dat men er oog voor heeft en dat er rond gesensibiliseerd wordt. Waar is het nodig, waar kan het een meerwaarde hebben en waar is het minder nodig? U hebt gelijk, minister, dat zelfdoding iets anders is dan alle gevallen waarvoor men naar 1712 kan bellen. Toch ben ik ervan overtuigd dat er regelmatig nood is aan een vermelding van 1712 en dat we echt alles moeten doen om dat nummer zo veel mogelijk bekend te maken. Natuurlijk zijn daarvoor specifieke campagnes nodig en is het helemaal niet alleen aan de journalisten en de media om daar mee voor te zorgen. Er moeten ook overheidscampagnes zijn en daar wordt aan gewerkt, maar het is belangrijk dat mensen daar de weg naar vinden. Ik wil toch wel de nadruk leggen op de sensibilisering, we moeten het gesprek gaande houden.

Er moet ook aandacht voor de thematiek zijn in de opleiding. We weten allemaal dat er in de journalistiek veel verloop is, en dat er heel veel nieuwe en jonge mensen aan de slag gaan. Daarom wil ik ook wel benadrukken dat men daarmee heel vroeg in de opleiding in contact moet komen en dat er aan de mensen die in

de journalistiek willen werken, wordt getoond wat het belang en effect daarvan kan zijn. Zo hebben ze daar oog voor, en stellen ze zich telkens de vraag of het zinvol of nodig is dat ze het vermelden en maken ze daar dan ook werk van.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik denk dat dit soort programma's ongelooflijk belangrijk zijn en u haalde daarstraks al aan dat er bij programma's en reportages over zelfdoding het gevaar voor copycatgedrag bestaat. We mogen toch ook niet onderschatten welke triggers dit soort reportages kunnen teweegbrengen. Die triggers kunnen die verdoken trauma's opnieuw blootleggen en in dat soort gevallen is het ongelooflijk belangrijk dat mensen de weg vinden naar de hulpverlening.

We hadden het gisteren uitvoerig over het bereik van dit soort hulpverlening, en we hadden het heel specifiek over WAT WAT en Awel. Het gaat natuurlijk veel breder.

Een manier om dat bereik te vergroten is natuurlijk ook de bekendmaking, door het te koppelen aan reportages als deze. Het is essentieel dat we mensen helpen om de weg te vinden naar de hulp, die breed beschikbaar is, en dat we het ruimer durven te trekken dan zelfdoding op zich. Ik vind het begrijpelijk maar een beetje jammer dat men aangeeft geen voorstander te zijn van een algemene verplichting van overheidswege. De bewustwording en het aanleiden naar hulpverlening mag gerust iets zijn dat we allemaal uit onszelf doen en dat dus niet van overheidswege opgelegd zou moeten worden. Men mag zelf die reflex al hebben, want dit zijn best wel zware beelden, dit kan iets triggeren bij mensen. We weten dat er lijnen beschikbaar zijn waarmee die mensen aan hulp kunnen geraken. Kunnen we er alstublieft voor zorgen dat we mensen zo veel mogelijk ertoe aanzetten om daartoe te komen? We hadden het er gisteren over wat betreft Instagram en de hulpkanalen die daar zelf al vermeld worden. Ik denk dat dat voor televisie-uitzendingen minstens evenzeer opgaat.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik denk dat we de zorg delen, dat we het gesprek verder moeten aangaan, dat we er heel veel oog voor moeten hebben, vooral ook als het gaat over effectiviteit. Ik word er net op gewezen dat ik niet echt zorgvuldig was in de wijze waarop ik het heb gehad over de vermelding van de 1813-hulplijn voor zelfdoding. Ook dat is geen algemene verplichting in de deontologische code. Als ik die indruk heb gewekt, dat klopt dus niet. Het is wel een richtlijn die men heeft afgesproken en waarbij men dat consequent doet. Maar ook daar is het geen algemene verplichting van overheidswege. Dit is ook iets dat ik als minister van Media bijzonder waardevol vind, niet alleen negatief geformuleerd – de overheid komt niet tussen in journalistieke autonomie – maar ook positief: via dit soort zelfregulering komt men heel ver.

Het is vooral relevant dat journalisten en programmamakers zich bewust zijn van de problematiek, vandaar ook het belang van dat continu gesprek om dat onder de aandacht te brengen. Men moet er zelf van overtuigd zijn en zelf goed kunnen inschatten wanneer het belangrijk is om die hulplijnen te vermelden. U hebt in elk geval mijn engagement om dat gesprek verder aan te gaan met onder andere de VVJ en de Raad voor de Journalistiek.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik denk dat we een goed voorbeeld hebben met 1813. Dat is inderdaad niet opgelegd, dat zijn de mediarichtlijnen. Maar doorheen de evolutie in de jaren zien we die vermelding toch consequenter en consequenter. Dat wordt ook ondersteund en is afgesproken met onder andere Werkgroep Verder,

die jaar na jaar ook een prijs voor journalistiek uitreikt in dit kader, over de manier waarop aan berichtgeving wordt gedaan rond zelfdoding en de vermelding van 1813. Het zou mooi zijn als er ook zoiets zou kunnen ontstaan rond 1712 of eventueel nog andere lijnen. Daarvoor is die sensibilisering absoluut nodig. Minister, ik wil u vragen om dat gesprek verder te blijven aangaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de mediaverslaggeving over het coronavirus
– 1676 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de verantwoordelijkheid van de media inzake communicatie over het coronavirus
– 1739 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Freya Perdaens

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, uiteraard een vraag over het coronavirus en de berichtgeving van de media. We worden al wekenlang rond de oren geslagen met nieuwsbulletins en krantenpagina's. Door de wekenlange mediaaandacht leeft de verspreiding van het virus natuurlijk heel sterk bij onze bevolking en is correcte informatie van levensbelang. Ook hier, zoals bij alle internationale media, hebben we soms te maken met foute informatie. Nog maar twee dagen geleden was er ineens de nieuwsflash dat er iemand overleden zou zijn, wat dan helemaal niet juist was.

Een sprekend voorbeeld daarvan is ook het overdadig afbeelden van mensen met mondmaskers. Viroloog Marc Van Ranst heeft al verschillende keren gezegd dat mondmaskers enkel aan te raden zijn bij hulpverleners en mensen die in contact komen met potentiële coronapatiënten. De VRT heeft daarop de slimme beslissing genomen om in haar berichtgeving omtrent het virus voorzichtiger om te springen met beeldmateriaal van mondmaskers. Dat zijn kleine aanpassingen, die er wel voor zorgen dat mensen geruster zijn en de paniek rond het virus beperken.

Ook betreffende het hamsteren van voedsel is de manier waarop er gecommuniceerd wordt over de ziekte belangrijk, want dit heeft economische gevolgen voor de retailsector.

Daarom heb ik de volgende vragen voor u.

Is er een soort van kader waarbinnen de pers dient te berichten over pandemieën, teneinde foutieve berichtgeving, en dus fake news, te vermijden?

Hebt u al overleg gepleegd met de minister van Welzijn, om zo een beetje een brugfiguur te kunnen zijn tussen Media en het beleidsdomein Welzijn, zowel op federaal als op Vlaams niveau?

Hebt u reeds contact gehad met de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) over de berichtgeving over het coronavirus?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb een gelijkaardige vraag. Ik heb ze ingediend op 4 maart. Het is ondertussen 11 maart, maar ik denk dat de situatie nog niet zo veel veranderd is.

We worden overspoeld met uiteenlopende informatie en meningen over het coronavirus, gaande van opinies van dokters tot tweetende economen. Ik heb daarvan een aantal voorbeelden aangehaald in mijn vraag. Er circuleren echter ook valse theorieën op sociale media, zelfs 'conspiracy theories' of complottheorieën. Er is dus ook heel wat fake news te vinden.

In de pers worden elke dag pagina's gevuld met berichten en getuigenissen. Dit kan volgende uiteenlopende effecten hebben: ofwel weet je niet meer wat of wie te geloven en te vertrouwen en schiet je in een paniekmodus. Het gevaar bestaat dan dat er een soort van massahysterie ontstaat. Maar het kan evengoed dat mensen, door de uiteenlopende infostroom, de werkelijke feiten gaan minimaliseren en de aanbevelingen van de overheid niet zorgvuldig opvolgen. Ik denk dat dat iets is dat we nu ervaren. Mensen weten het niet meer. Moeten ze nu ongerust zijn, en hoe ongerust dan wel? Moeten ze al die maatregelen wel opvolgen, want zo erg zal het toch niet zijn? Heel duidelijke informatie van de overheid is dus belangrijk. Ook de media hebben daar natuurlijk een rol in te spelen.

Ik heb hierover de volgende vragen.

Hoe kijkt u naar die massale, soms strijdige berichtgeving?

Vindt u het aangewezen om samen met de Vlaamse mediasector een deontologische code uit te werken rond berichtgeving wanneer er zich fenomenen als dit voordoen?

Zo ja, hoe denkt u dit aan te pakken? Hoe ziet u dit?

Zo nee, indien dat te ver zou gaan, waar ligt voor u de verantwoordelijkheid van de media in het verspreiden van berichtgeving en hoe zult u erover waken dat correcte inlichtingen gegeven worden?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik wil eerst even benadrukken wat de bedoeling is van de Vlaamse overheid, en overigens van alle overheden van dit land – want er is een uitstekende samenwerking.

Er zijn twee belangrijke aandachtspunten. Het eerste is uiteraard de volksgezondheid. Het is evident dat, als het gaat over een mogelijke pandemie, dat prioriteit nummer één is. In die zin is het een goede zaak dat ook het agentschap Zorg van collega Beke heel snel heel kort op de bal heeft gespeeld met een zevental concrete aanbevelingen. Er wordt aan iedereen gevraagd om die na te leven. Ik merk in de dagelijkse praktijk, ook hier in de commissie, dat we ervoor moeten zorgen dat we elkaar de hand niet schudden. Dat zijn heel eenvoudige dingen, die enorm helpen. Dat is natuurlijk de focus.

Een tweede punt is dat er vermeden moet worden dat er paniek wordt gezaaid. De impact op onze economie zal beduidend zijn. De zogenaamde lockdown in Italië zal een heel grote impact hebben op de Italiaanse economie. We mogen hopen dat de impact bij ons veel beperkter zal zijn. Dit is het evenwicht dat we vanuit de overheid trachten te bewaren.

Natuurlijk spelen de media daar ook een grote rol in. Ik vind het dan ook niet onlogisch dat jullie mij hierover ondervragen als Minister van media. Het is normaal dat er vragen gesteld kunnen worden over de wijze van berichtgeving over dergelijke coronapandemie. Het gaat om een belangrijk fenomeen met een grote nieuwswaarde en met een enorme impact op het dagelijks leven van iedereen en onze maatschappelijke socio-economische structuren. Het is dan ook geoorloofd om ook ten aanzien van nieuwsmedia en journalisten de vraag te stellen of ze hun informatietaak op een verantwoordelijke manier naleven.

Ik stel overigens vast dat ook op internationaal en Europees niveau deze zorg leeft. Er was bijvoorbeeld gisteren een communiqué van de European Federation of Journalists (EFJ) die ook aan hun leden vragen om op een verantwoorde manier om te gaan met die berichtgeving. Het gaat om de klassieke nieuwsmedia, maar evenzeer over uitlatingen van personen, individuen, influencers, tweetende economen op sociale media, waar de journalistieke regels minder aan de orde zijn.

Ik heb contact gehad met minister Beke, maar ook met de VVJ en de VRT. Ik wil eerst en vooral verwijzen naar de persvrijheid en de journalistieke autonomie die ook aan bod kwam bij de vorige vraag en het engagement van journalisten om hun deontologische code na te leven. Op dat vlak is het eerste artikel van de code belangrijk – als het gaat over statuten en codes is het altijd goed om naar het eerste artikel te kijken: "De journalist bericht waarheidsgetrouw. Dit vloeit voort uit het recht van het publiek om de waarheid te kennen." Dit is fundamenteel. Voor ons als overheid gaat het over de volksgezondheid en onze economie. Voor de journalistiek gaat het erover om waarheidsgetrouw te berichten en om toe te laten aan het publiek om die waarheid te kennen. Dit is een vorm van zelfregulering. Wanneer er schendingen zouden zijn van die principes, zijn er klachten mogelijk bij de Raad voor de Journalistiek. Ik stel vast dat die klachten, wanneer ze leiden tot uitspraken, strikt nageleefd worden door vrijwillig engagement van de grote mediaspelers.

Er is een gezamenlijk initiatief van DPG Media, SBS en VRT met betrekking tot een sensibiliseringsspot. Misschien hebt u dat al gezien. Indien niet, bekijk dat en deel het ook op uw sociale media. Het is een mooi initiatief en een goed voorbeeld van samenwerking in de mediasector. Dit is een sterk voorbeeld van hoe de media een positieve rol kunnen spelen in sensibilisering.

Het is jammer dat er af en toe complottheorieën en fakenewsberichten opduiken. Dat is niet anders bij het coronavirus dan ten aanzien van andere soorten van berichtgeving. Ik wens nog mee te geven dat als er valse berichten over het coronavirus circuleren met een groot bereik, de VRT-nieuwsdienst deze actief zal opzoeken en desgevallend weerleggen op VRT NWS.

De berichtgeving van klassieke nieuwsmedia over het coronavirus is gebaseerd op reële feiten, gebeurtenissen, onderzoeken, stellingen en opinies. Een eerst regel van de deontologische code is dat er gecheckt en gedubbelcheckt moet worden, zeker als het gaat over overlijdens. Ik zag net nog een nieuwsflash over een persoon van 90 jaar die gestorven is. Ik ga ervan uit dat dit gedubbelcheckt is, anders dan het eerdere nieuwsbericht daarover. Dit is zeer belangrijk.

Natuurlijk mag er ook aandacht zijn voor dissonante geluiden en opinies. Dit is nu eenmaal inherent aan een vrije en onafhankelijke pers die waarheidsgetrouw bericht over alles wat gebeurt of aan ideeën leeft. Precies dat verklaart ook het brede informatiepanorama over corona, van het geruststellende griepverhaal tot de onrustwekkende pestallegorie. Het komt allemaal aan bod in de opinies en we kunnen dat ook niet verhinderen. Van nieuwsmedia moeten we wel kunnen verwachten dat ze dissonante geluiden situeren, contextualiseren en tegenspreken wanneer ze onjuist zijn. Een opinie is een opinie, geen feitelijk nieuwsrelaas.

Op berichten op sociale media die niet uitgaan van klassieke nieuwsmedia zijn quasi geen regels van toepassing. Dat is zo. We hebben het er in deze commissie en gisteren ook in de commissie Welzijn over gehad hoe we daarmee kunnen omgaan en hoe we influencers kunnen warm maken voor een aantal maatschappelijk relevante boodschappen en aandachtspunten. De beheerders van de sociale mediaplatformen hebben ook een rol te spelen. Ze doen dat ook en we zullen verder bekijken wat we daar kunnen doen.

De klassieke nieuwsmedia, niet alleen de omroepen, maar ook de kranten, de magazines en digitale media, beschikken over de nodige professionaliteit en

deskundigheid om die uitdagingen, zoals nu in de berichtgeving over het coronavirus, goed aan te kunnen. Zij hanteren ook die regels inzake journalistieke beroepsethiek, die neergeschreven zijn in de code van de Raad voor de Journalistiek. Daar wordt ook effectief op toegezien door de Raad voor de Journalistiek. Die code bevat brede normen over onafhankelijkheid, waarheidsgetrouw berichten, respect voor de privacy en eerlijke beroepspraktijken.

Mevrouw D'Hose, ik heb natuurlijk contacten gehad met mijn collega's, ook die van Welzijn, en we zullen blijvend oog hebben voor efficiënte en correcte communicatie door de media ter zake.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): U hebt al contact gehad met de andere ministers. Bedankt hiervoor. Ik denk dat de aanpak van Vlaanderen en België in het verleden bij ons soms voor wat ergernis zorgde, maar ik denk dat we een heel goed gecoördineerde aanpak hebben. Ik zou dat contact zeker verderzetten.

U hebt verwezen naar de code van de Raad voor de Journalistiek. Ik wil nog eens herhalen dat artikel 2 over waarheidsgetrouwheid bepaalt dat snelheid niet mag voorgaan op waarachtigheid. Dat is soms wel het geval in bepaalde media. De pers moet zich toch goed bewust zijn van zijn belangrijke rol. De berichtgeving over het virus zal ook wel bepalen hoe de samenleving ernaar kijkt. Dat heeft dan weer gevolgen op economisch en politiek vlak. Spreken over de vierde macht is hier zeker op zijn plaats.

Ik heb van de federale minister van Volksgezondheid begrepen dat de VRT ook meehelpt om de informatie rond de website en het noodnummer over het coronavirus te verspreiden. Kunt u wat meer informatie geven over hoe zij die rol invult?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoord.

Ik heb nog een aantal bijkomende vragen. Het lijkt mij goed of om eens te kijken of essentiële informatie niet achter de paywall wordt weggestoken. Bepaalde artikels waarin persoonlijke verhalen staan, zitten misschien wel achter die paywall, maar moet het gesprek niet met alle media worden aangegaan, zodat essentiële informatie vrij beschikbaar is?

Het lijkt me inderdaad wel goed dat er pop-ups of directe links zouden zijn naar bijvoorbeeld de FOD Volksgezondheid, waar dan echt de objectieve informatie kan teruggevonden worden. Zijn daarover gesprekken gaande? Kan er niet bekeken worden of die doorverwijzing nog meer en beter kan worden verspreid?

Sociale media zijn een ander verhaal. Net daar zien we dat fake news toch wel heel hard wordt verspreid en dat daar vooral die complottheorieën hun weg vinden. Zijn er gesprekken met Facebook en andere sociale media om de juiste communicatie actiever te verspreiden? Zijn er daar nog mogelijkheden?

Ik weet niet of u ten slotte ook de rol van de regionale zenders al hebt bekeken en meegenomen? Die bereiken toch wel vaak een analoog kijkend ouder publiek, dat er ook baat bij heeft om snel heel goed op de hoogte te zijn van de richtlijnen. Zijn er daar samenwerkingen en hebt u met hen al gesprekken gehad?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Toen vorige week het virus in een school in Tienen opdook, kwam dat als een van de eerste echte gevallen heel uitgebreid in de media. Er werd heel duidelijk gezegd dat de school zou openblijven en dat iedereen naar

school moest blijven gaan. De burgemeester kwam dat ook heel duidelijk zeggen. De dag daarna stonden de camera's opnieuw aan die school en werd er gezegd dat 120 kinderen niet waren opgedaagd terwijl leerlingen werden gefilmd. Toen heb ik me persoonlijk heel fel geërgerd aan het feit dat die specifieke case in de media werd opgeblazen en dat de privacy van de leerlingen die binnen- en buitengingen niet werd gerespecteerd. Ik vroeg me toen af of we daarover aan u een vraag om uitleg konden stellen. Neen, want u bent daarvoor niet verantwoordelijk.

Ik heb eventjes op het punt gestaan om misschien een opiniestuk te schrijven, maar goed, de vragen zijn hier vandaag toch, waardoor het misschien allemaal ook niet nodig is. Het deint ook verder uit en de pers moet zeker zijn rol blijven vervullen. Ondertussen was ik zeer opgetogen over het opiniestuk van gisteren van iemand die het nog tien keer beter kan schrijven dan een politicus die zo'n stuk schrijft, namelijk Pol Deltour in Knack. Hij schreef gisteren een stuk: 'Coronavirus en de pers: verhullen noch dramatiseren is de boodschap'.

Het is heel mooi wat er allemaal in staat, ik kan het iedereen aanraden. Hij pleit natuurlijk ook voor goede overheidscommunicatie. Ik denk dat het tot op heden ook goed gelopen is, maar we moeten daar ook waakzaam zijn en dat is dan wel de taak van alle bevoegde ministers. Voor de rest moeten wij als parlement de persvrijheid blijven garanderen, zeker ook in dergelijke omstandigheden, en de pers moet de zichzelf opgelegde deontologische code natuurlijk ook naleven. Dat er uitschuivers zullen zijn, dat is altijd het geval. We lezen dagdagelijks dingen in de pers die misschien niet helemaal kloppen, maar als tenminste onze publieke omroep op een goede manier haar werk kan blijven doen – op VRT NWS kan men het allemaal perfect volgen, en dat zit niet achter een paywall – denk ik dat er minder problemen zijn dan ik vorige week aanvoelde.

Toen ze daar met al die camera's aan die school stonden, dacht ik even: mensen, klop dit nu niet op. Er is een grote verantwoordelijkheid van iedereen. Gisteren heb ik in Terzake de andere professor-arts – niet Van Ranst – gezien en die was eigenlijk ook zeer goed. Hij heeft een paar keer het woord 'burgerzin' in de mond genomen. Dat vind ik iets dat we misschien allemaal de komende weken in de mond moeten nemen, ook als politici de zaken niet opkloppen als het niet nodig is, maar wel de juiste informatie geven. De zeven gouden regels van Wouter Beke mogen ze voor mij elke dag op het eerste blad van de krant zetten. Dat is dan misschien weer overdreven, maar ik zie bijvoorbeeld nog heel veel mensen die handen geven enzovoort.

Voor de rest denk ik dat het niet echt onze taak is om de pers daar al dan niet op te bekritiseren. Aan iedereen kan ik het opiniestuk van Pol Deltour zeker aanraden. Laat ons het daar dan bij houden.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): De belangrijkste dingen zijn uiteraard al gezegd. Onze fractie stelt zich net als u, minister, de vraag of het wenselijk is dat de overheid direct ingrijpt op berichtgeving van verschillende redacties. Redactionele onafhankelijkheid blijft natuurlijk een steunpilaar van de persvrijheid. Het allerbelangrijkste is dan ook dat de media correcte informatie verstrekken, dat is ook al gezegd. We moeten vertrouwen op de deontologische code van de Raad voor de Journalistiek.

In de wetenschappelijke wereld is afgesproken om de wetenschappelijke informatie over het virus vrij beschikbaar te stellen, en daarom is het jammer dat er toch nog steeds artikels achter een paywall verschijnen. Ook dat is al gezegd. Misschien is het interessant dat de Vlaamse media daar ook afspraken over maken.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: De paywall zit natuurlijk in het hart van de commerciële strategie van een aantal spelers, die daar op een bewuste manier mee omgaan, denk ik, en bekijken wat zij gratis ter beschikking stellen en wat zij achter een paywall steken. Ik ben het ermee eens dat datgene dat belangrijk is voor de sensibilisering, voor informatie aan de burgers, het beste gratis beschikbaar is. Er zijn natuurlijk tal van kanalen waar dat het geval is. In de media is dat sowieso VRT NWS, maar er zijn ook de verschillende kanalen van de overheid ter zake. De zeven aanbevelingen, dat is eigenlijk wat de mensen zeker moeten weten. Als er voorbeelden zijn van artikels die niet beschikbaar zijn en waarvan jullie zeggen dat ze echt wel zeer relevant zijn voor sensibilisering en een groot verschil zouden maken voor de informatie, laat het mij gerust weten. We kunnen het zeker ook met de media bekijken en daar contacten leggen om hen daarover te bevragen. Uiteraard is het hun commerciële autonomie om daarover beslissingen te nemen, maar we kunnen altijd suggesties doorgeven, dat spreekt voor zich.

Het opiniestuk van Deltour ligt effectief een beetje in de lijn van de deontologische regels die ik ook geschetst heb. Het is inderdaad aanbevelingswaardige literatuur, de VVJ is natuurlijk onze partner ter zake.

De vraag over de regionale zenders is ook wel zeer relevant. We hebben hier in een vorige commissievergadering onder meer een discussie gehad over de publieke communicatie via die regionale omroepen. We hebben toen gezegd dat we, zeker ook in de overheidsopdrachten van de Vlaamse overheid, zullen zorgen dat zij niet vergeten worden. Ik stel vast dat ze in hun eigen berichtgeving natuurlijk veel aandacht hebben voor corona in het algemeen en ook specifiek in hun eigen regio. Ik heb net even ATV en ROB gecheckt, maar ook vele andere regionale omroepen berichten daar specifiek over. Dat is inderdaad ook een relevant element in het debat.

De sociale media en hun rol daarin, collega Meuleman, dat is iets dat we de komende vier jaar nog heel vaak zullen behandelen op talloze domeinen, omdat we natuurlijk met deze realiteit geconfronteerd worden. Als we de omzetting van de mediarichtlijn zullen bespreken, zal het ook regelmatig aan bod komen dat het niet evident is om hen juridisch te vatten. Dat komt doordat ze niet geïncorporeerd zijn in Vlaanderen of België maar in het beste geval in Ierland en meestal in Californië, in China of andere plaatse. Daardoor kunnen we hen juridisch niet gemakkelijk reglementeren. Sensibiliseren en aanspreken, dat doen we. We hebben dat bijvoorbeeld ook gedaan naar aanleiding van de campagne van 1712, maar gemakkelijk is het niet. Het is niet zo dat zij zeer gemakkelijk aanspreekbaar zijn voor een Vlaams minister, ook niet voor een Belgisch minister, zelfs voor Europa is dat niet evident. Maar we werken eraan en we zullen erop blijven aandringen dat wij ook hen kunnen aanspreken ter zake.

Tot slot hebben we ook nog de vraag over wat de VRT doet. De VRT heeft die sensibiliseringscampagne gevoerd, waarbij ook bekende Vlamingen ingeschakeld werden om de boodschap rond preventie van de Vlaamse en de federale overheid meer bekendheid te geven. Ik denk dat dat een heel mooi initiatief is. Wat de concrete afspraken betreft over communicatie op de website en op televisie en radio, daar heb ik momenteel geen detailgegevens over. Zodra we daar meer info over hebben, kunnen we u die uiteraard bezorgen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dank u wel, minister, voor uw bijkomende informatie. Ik denk dat het volledig juist is wat collega Brouwers zegt: het gaat om burgerzin, en vooral om 'keep calm and carry on'. Ik vind het persoonlijk – dat is dan een eigen bedenking – ongelooflijk dat die grote socialemediaplatformen niet onder de indruk zijn van een Vlaams minister of een federaal minister. Ik denk dat we

misschien met zijn allen een statement moeten maken en onze account op Facebook opzeggen ofzo, want het is dankzij al die duizenden mensen dat die bedrijven draaien, en men vindt het dan nog niet eens nodig om eens even te luisteren. Daar gaan we toch eens ernstig over moeten nadenken, hoe we dat verder kunnen aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister. Ik denk dat er op geen enkel moment, door niemand, een pleidooi gehouden is voor het inperken van de persvrijheid of voor het ingrijpen in de redactionele onafhankelijkheid. Maar ik denk dat we wel optimaal moeten benutten, al is dat misschien nog een te beladen woord, of bekijken hoe samenwerkingen opgezet kunnen worden met de overheid om zo efficiënt mogelijk te communiceren en dat niet alleen via de publieke omroep maar via alle media, van regionaal tot commercieel. De situatie verandert immers heel snel en mensen blijven met vragen zitten. Je ziet dat nu ook met de richtlijnen die uitgevaardigd zijn: wat mag nog wel, wat mag niet meer? Welke bijeenkomsten? Wat kunnen scholen nog doen en wat niet? Hoe zit het met reisadviezen en zo? De context verandert zo snel, op dit moment dagelijks, dat het toch wel belangrijk is dat we als overheid de vinger aan de pols houden. De media kunnen daar natuurlijk heel sterk bij helpen. Ik denk dus dat het toch wel uw rol is – en ik zeg niet dat u dat slecht doet, maar wil het nogmaals benadrukken – om die samenwerking optimaal te blijven uitbouwen, omdat dat in het belang is van de bevolking.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de projectsubsidies aan vrijwilligersorganisaties in het kader van het bovenlokaal jeugdwerk met kinderen en jongeren met een beperking
– 1742 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, de Vlaamse Regering kan jaarlijks projectsubsidies toekennen aan vrijwilligersorganisaties om een bovenlokaal jeugdwerkaanbod met kinderen en jongeren met een handicap te organiseren tijdens de schoolvakanties of tijdens het schooljaar. Dit werd dit jaar voor het eerst opengesteld.

De huidige aanvragen moesten uiterlijk op 1 februari 2020 worden ingediend. De subsidie bedraagt maximum 5000 euro. De minister beslist uiterlijk op 1 april over de subsidieverdeling. Bij een gunstige beslissing wordt ook het toe te kennen subsidiebedrag meegedeeld.

Uit een schriftelijke vraag die ik eerder stelde, bleek dat slechts vijf organisaties een aanvraag indienden, voor in totaal 19.965 euro. Dat betekent dat er genoeg middelen zijn om al deze aanvragen middelen toe te kennen. Het is spijtig, zo niet verontrustend, dat er slechts vijf organisaties een aanvraag indienden. Er zijn veel meer organisaties en er zijn middelen beschikbaar, maar waar loopt het mank?

Wat gebeurt er met de middelen die voorzien waren en door het gering aantal aanvragen niet worden uitgegeven? Hoe wilt u deze projectsubsidies beter bekendmaken? Ik denk dat we allemaal wensen dat dit soort van organisaties de beschikbare middelen ten volle kunnen gebruiken. Zijn er bepaalde knelpunten die werden gemeld door organisaties bij het verzamelen van de oproepen of hebt u weet van redenen die het geringe aantal inschrijvingen verklaren? Indien ja, welke dan?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mevrouw Perdaens, zoals u weet omvat het decreet van 22 december 2017 vier groepen van initiatiefnemers die subsidieaanvragen kunnen indienen. Naast het bovenlokaal jeugdwerk met kinderen en jongeren met een beperking zijn dat geprofessionaliseerde jeugdhuizen die inspelen op prioriteiten van het Vlaamse jeugdbeleid. We hebben daar eind vorig jaar de vierjarige subsidies toegekend. Dat gaat over een groot bedrag. Als ik het me goed herinner, is dat 40 miljoen euro over vier jaar. Dat is een groot deel van die subsidielijn. Daarnaast zijn er ook nog de geprofessionaliseerde jeugdwerkorganisaties met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren en tot slot de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die samenwerking en netwerking stimuleren tussen de lokale besturen en de jeugdverenigingen binnen hun werkingsgebied.

Die vier initiatiefnemers maken deel uit van het decreet van 22 december 2017. Als er middelen vrij zouden zijn op deze lijn waarvoor zich inderdaad maar een beperkt aantal initiatiefnemers hebben aangemeld, dan zullen die middelen worden voorbehouden voor de subsidiëring binnen dit decreet en zullen ze gebruikt kunnen worden voor de andere subsidielijnen.

Tijdens de sessies die vorig jaar in Vlaanderen werden gegeven door de administratie over de nieuwe bovenlokale decreten Jeugd en Cultuur kwamen de projectsubsidies aan bod. Ik zal mijn administratie vragen om extra inspanningen te doen om deze projectsubsidies nog beter bekend te maken bij de doelgroep. Enerzijds zal het departement de subsidielijn jaarlijks op haar webstek extra in de kijker plaatsen. Daarnaast zal de huidige informatie op de webstek aangevuld worden met onder meer een rubriek 'Veelgestelde vragen'. Anderzijds zal mijn administratie ook proberen om via de betrokken sector en de gemeentebesturen deze subsidie nog extra onder de aandacht te brengen.

Momenteel werden er nog geen knelpunten gemeld. Het beperkt aantal inschrijvingen is wellicht te verklaren door het feit dat het om een nieuwe subsidieregeling gaat en dat de verenigingen die hiermee beoogd worden kleinere vrijwilligersorganisaties zijn. Ik hoop dat we in een volgende ronde een groter bereik en misschien meer aanvragen zullen kunnen realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik ben heel erg blij dat die middelen voorbehouden blijven voor de subsidielijnen binnen hetzelfde decreet.

Toen ik communiceerde over de resultaten van de schriftelijke vraag merkte ik al dat deze heel snel werden opgepikt in nieuwsbrieven en op kanalen binnen de sector. Men hecht daar effectief een zekere nieuwswaarde aan en men geeft aan dat dit nog niet bekend genoeg is. Ik ben blij met de maatregelen die daarvoor getroffen worden.

U verwees naar een volgende ronde. Plant u dit jaar nog een tweede ronde, of gaat het hier over een volgende fase?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Ik hoor niemand ervoor pleiten om het kind met het badwater weg te gooien. Dat zou inderdaad zonde zijn. Het gaat vaak over kleine organisaties die hier gebruik van willen maken. We zitten in een opstartfase en het is een goede zaak dat hier de ambitie klinkt om dit meer bekend te maken.

Ik had een eerder inhoudelijke vraag. Het zijn inderdaad kleine organisaties voor wie 5000 euro aan de ene kant veel geld is en 5000 euro aan de andere ook niet het budget is waarmee je je werking gigantisch zult opschalen en meer professionele ondersteuning of dergelijke kunt inschakelen. Voelt u zelf aan dat de orde

van de bedragen de reden is waarom mensen de last van het indienen van de aanvraag en de impact daarvan op de organisatie niet zien zitten in vergelijking met wat er eventueel valt uit te halen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u voor de bijkomende vragen.

Hoe hoger het bedrag, hoe hoger natuurlijk de interesse. Ik kan me inbeelden dat dat bij sommige organisaties een rol speelt. We hebben dat niet specifiek bevraagd, ik kan dat dus ook niet bevestigen, maar ik vermoed dat het een rol kan spelen.

Mevrouw Perdaens, we hebben niet de ambitie om dit jaar nog een nieuwe project-oproep te lanceren. We zullen in eerste instantie de aanvragen grondig bekijken. We zijn daar nu mee bezig en zullen dan snel onze beslissing communiceren. Zoals ik het vandaag kan inschatten, zitten daar heel interessante projecten tussen die misschien in de toekomst ook heel inspirerend kunnen werken. We zullen uiteraard ook communiceren over de projecten die worden goedgekeurd. Ik vermoed dat het ook voor andere organisaties in de sector inspirerend kan zijn en hopelijk als best practice kan dienen, zodat zij daar in de toekomst ook gebruik van kunnen maken.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u, minister, voor het antwoord. Ik denk dat het een heel goede zaak is dat we verder werk maken van die bekendheid en dat we tegelijkertijd tijdens het uitrollen onze voelsprieten uitsteken. Wat zijn de knelpunten, wat zijn de drempels die de organisaties tegenhouden? De heer Vaneeckhout haalde het element van het bedrag aan, maar misschien is het nog iets anders. Als we echt werk willen maken van het succes van deze besteding, dan moeten we alles in het werk stellen om ervoor te zorgen dat die bij zoveel mogelijk mensen terechtkomt die er voordeel van kunnen hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.